

करेला बालीमा लाग्ने थोप्ले खपटे कीरा

समस्याको पहिचान

वयस्क खपटे, गोलाकार, खैरो र माथिल्लो पखेटाहरूमा २८ वटा थोप्ला भएको हुन्छ। यो थोप्ले खपटे कीरालाई २८-धब्बा भएको खपटे कीरा (*Henosepilachna vigintioctopunctata*) र Hadda beetle पनि भन्ने गरिन्छ। यो खपटे कीरा करेला, आलु, भण्टा र अन्य बालीको खतरनाक शत्रु कीरा हो। यसको लार्भा पहेंलो रङ्गको हुन्छ र काँडाहरू निस्किएको हुन्छ। वयस्क खपटे कीरा फिक्का रातो रङ्गका हुन्छन् भने कालो थोप्लाहरू चहकिला हुन्छन्।

समस्याको पृष्ठभूमि

यसको लार्भा र वयस्क कीराले पात, फूल र फल खाई क्षति पुर्‍याउँछ। यसको लार्भा र वयस्क दुबैले पातको हरियो पदार्थलाई अत्यधिक मात्रामा खान्छन् र पातलाई जालीमा परिवर्तन गरिदिन्छन्। समयमै व्यवस्थापन नगरे यस खपटे कीराले ८०-१००% क्षति पुर्‍याउँदछ। पातको हरियो भागहरू कोत्रिएर सेतो जाली जस्ता देखिन्छन्।

व्यवस्थापन

- बिहानीको समयमा वयस्क कीराहरू जम्मा गरी मट्टितेल र पानीको मिश्रणमा हाली मारिदिने।
- कीरा विकर्षण पदार्थ, जस्तै खरानीको प्रयोग गर्ने।
- संक्रमित बोट र बिरुवाको अवशेष जलाएर हटाउने वा नष्ट गर्ने।
- दुईकोसे बालीसँग घुम्ती बाली र मकै बोडी र सिमीको मिश्रित बाली अपनाउनु पर्दछ।
- निमको तेल १५०० पीपीएम @ १-१.५ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाइ छर्ने
- गाई भैसीको पिसाब वा झोलमल ३-७ दिनको फरकमा छर्ने।
- मित्रजीवहरू जस्तै (Predators - *Rhynocoris fuscipes*, *Rhynococoris fuscipes*, *Uga colliscutellum* and *U. menoni*) (Parasitoid *Pediobius foveolatus*) लाई संरक्षण गर्ने।
- थोप्ले खपटे कीरालाई आकर्षण गरी मार्नको लागि बत्तीको पासो प्रति हेक्टर १ वटाका दरले प्रयोग गर्ने।
- ब्यूभेरिया बासियाना, मेटारहाइजियम एनिसोप्लिया @ ५-१० मिलि प्रति लिटर पानीमा वा बेसिलस थुरिन्जिएन्सिस भार कुर्स्टाकी @ ३-५ मिलि प्रति लिटर पानीमा मिसाएर छर्कने।
- डेल्टामेथ्रिन २८% इ.सी. १ मिलि प्रति लिटर पानीमा वा मालाथियन ५०% इ.सी. १ मि.लि. प्रति लिटर पानीमा मिसाइ छर्ने।

सन्दर्भ सूची

- Agriculture and Livestock Diary, 2081, Agriculture Information and Training center, Hariharbhawan, Lalitpur.
- Kumar, A., Kumar, P., Mishra, P.K., Rajpoot, P.K., & Mishra, R. (2022). Integrated Approach for Management of Hadda/Epilachna Beetle (*Henosepilachna vigintioctopunctata Fabricius*). *Just Agriculture*, 3(3), 1-6.
- <https://www.facebook.com/reel/1054054446383504>
- <https://plantix.net/en/library/plant-diseases/600018/hadda-beetle/>

Scientific name: *Henosepilachna vigintioctopunctata* (Coleoptera: Coccinellidae)

विषादीको प्रयोग गर्दा नाक, मुख, आँखा, कानका साथै पुरै शरीरको छाला छोपिने गरी सुरक्षित पहिरन लगाउनु पर्दछ। विषादीको लेवल राम्रोसँग अध्ययन गरी प्रयोग गर्ने मात्रा, पटक र प्रयोग पछि बाली टिप्ने समय राम्रोसँग ख्याल गर्नु पर्दछ। विषादी चर्को घाम वा हावा लागेको समयमा छर्कन हुँदैन।

चित्र १. थोप्ले खपटे कीराको अण्डा
(Photo by Kabita Subedi)

चित्र २. थोप्ले खपटे कीराको लार्भा
(Photo by Kabita Subedi)

चित्र ३. थोप्ले खपटे कीराको प्युपा र वयस्क माउ
(Photo by Kabita Subedi)

तयारकर्ता	श्री कविता सुवेदी, बाली संरक्षण अधिकृत, कृषि विभाग, हरिहरभवन, ललितपुर श्री स्तुती आचार्य, बाली संरक्षण अधिकृत, प्लाण्ट क्वारेन्टाइन तथा विषादी व्यवस्थापन केन्द्र, हरिहरभवन
सम्पादक	डा. हिराकाजी मानन्धर एनपिडिए, काठमाण्डौ डा. रेशमबहादुर थापा कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय, रामपुर, चितवन
प्रकाशक	नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय कृषि विभाग हरिहरभवन, ललितपुर फोन: +९७७-१-५४२९३२३/५४२९६४८ Email: doa.agri2014@gmail.com , ppd.doa2020@gmail.com Website: www.doanepal.gov.np